

Mirqiyas Seyidsoylu,
polkovnik, Mühərribə və Silahlı Qüvvələr Veteranı

"QƏDİM SKANDİNAVYADA" AĞABALA ZABULU

Şimali Avropa və Şimali Atlantik okeanı coğrafi - mədəni regionunun uzaq Skandinav ölkələrindən birində, Danimarka krallığında, uzun illər əvvəl, " Azərbaycan günləri " keçirildi. Bu tədbirlə əlaqədar, Kopenhagena gədən rəsmi nümayəndə heyəti tərkibində mənə iştirak etdirdim. İlk gündən sıx - sıx rəsmi - mədəni tədbirlərdə iştirak edir - " Odlar yurdu" Azərbaycanımızı bütün ölkədə təbliğ - təşviq etdirdik. Növbəti günlərdən birində, keçmiş Sovet İttifaqının səfirliyində bizim nümayəndə heyətinin rəhbərinə tapşırıq verilmişdi ki, Danimarka respublikasında fəaliyyət göstərən " Azərbaycan cəmiyyəti " idarə heyəti 12 noyabr - saat 19.00 - da sizin nümayəndə heyətini qonaq dəvət edib. Rəhbərlik, onların müraciətini müsbət cavablandırıb. Odur ki, bütün heyət

sabah tədbirdə iştirak edəcək. Səhəri gün biz, Sovet səfirliyinin müşayətilə təyin olunmuş ünvan Kopenhagen şəhərindəki ziyafət salonlarından birinə gəldik. İçəri daxil olanda qulaqlarıma doğma musiqimizin hənitisi gəldi. Bu, uşaqlıq illərindən yaddaşıma həkk olunmuş çox təsirli və şirin olan sevdiyim səs idi. Bu səs, nəinki mənə, şimalı - cənublu bütün azərbaycanlıların sevdiyi təkrarsız səsdir. Salonun baş divarında böyük bir monitorda başında buxara papaq, əlində dəf tutmuş, görkəmli Xalq xanəndəsi, " Zəbul - Segah "ın təkrarsız ifaçısı, zamanında el şənliklərinin ən populyar siması olan, Füzuli rayonunun, Füzuli camaatının vizit kartı, ustad sənətkarımız Ağabala Abdullayev oxuyurdu. Qulaqlara süzülən bu ecəzkar və sehirli səsdə Azərbaycan xalqının genetik musiqi yaddaşında mövcud olan xüsusi kod, zərrə - zərrə, için - için ürəklərə süzülürdü. " Ey dad - ey dad ", " ay aman - aman ", " yar aman - aman ", " dad ey - dad ey ", " eyy... eyy...e... hey... ". Mən böyük cəsarətlə deyərdim ki, xalqımızın genetik qan yaddaşında olan bu kod açarı, zəngin xırdalıqlar, şirin nüanslar, Ağabala Abdullayevin sirli səsi, ifa tərzində, zəngülə güşələrində, nəfəs və səs xallarında daha şirin və mələhətlidir. O, öz ifasında elə qeyri - adi gəzişmələr, elə variasiyalar edirdi ki, dinləyicilərin daxilindəki sevinci, kədər, istək və arzuları qeyri - ixtiyari olaraq verbal və qeyri verbal jestlərə çevrilirdi. Çünki, Ağabala Abdullayev, digər müğənnilərdən fərqli olaraq " Zəbul - Segah " a daha təsirli çalarlar gətirmiş olan, ustad sənətkardır. Onun səsinə olan fizioloji, psixoloji, bioloji təsir dairəsi elə bir gücdədir ki, dinləyicini ofsunlayaraq uzaqlara aparır. Ən kobud, ən qəddar, ən zülümkar adam, onu dinləyərkən gözləri yaşarır. Onun xüsusilə, " Maye " şöbəsinə ifa tərzinin təqdimatı daha zəngin mənəvi keyfiyyətlərə malikdir. Belə ki, o, sözlərdəki poetik nümunəvi - mənəvi keyfiyyətləri aşılamaqda bir xanəndə kimi böyük ustalıq məharətinə malikdir.

*Yoxdur bu risvalığın dərdinə dərman ey təbib,
Eyləmə risva özün, həm qəlbimi qan ey təbib.
Sən, qan almaqla yaqın bir fayda verməzsən cana,
Şövrü ləlini çıxar mümkünə candan ey təbib.*

Burada, böyük şairimiz Məhəmməd Füzulinin eşq və məhəbbət anlayışı səndərəcə geniş və əhatəlidir. İnsan qəlbinin bu ali və nəcib hissi şairin əsərlərində elə bir qüvvədir ki, onun təsiri əbədi olaraq yaşayacaq, oxucuları və dinləyiciləri yaşadacaq.

Şairin poetikasından bəhrələnən ustad sənətkar burada sözləri elə aydınlıqla ifadə edir ki, yeni bir möhtəşəm və qeyri - adi sənət əsəri yaradır.

Bu ifanı eşidən dinləyici və tamaşaçı səsin və peşəkar ifanın təsiri altında öz xəyallarına qovuşur və xoşbəxtlik tapır.

Elmi araşdırmalara görə, ən həzin musiqi, həmçinin muğam musiqisi, simfonik muğamlar, dinləyicinin ruhundan yorğunluğu götürür, onu saflaşdırır və əsəblərini sakitləşdirir. Ağabala Abdullayevin səs tembiəri öz ahənginə görə milyonların içərisində seçilən qeyri - adi səsdür. Xalqımızın musiqi mədəniyyətində zəngin səs xəzinəsinə diqqət yetirsək sirli və qeyri - adi səs tembiyinə malik olan böyük sənətkarların siyahısına onunda adını daxil etmiş olarıq. Görkəmli və dahi sənətkarımız Cabbar Qaryağdoğlu, Xalq artistləri, Bülbül, Seyid Şuşinski, Xan Şuşinski, Rə-

şid Behbudov, Müslüm Moqaməyev, Rübəbə Muradova, Şövkət Ələkbərova, Əməkdar artist Süleyman Abdullayev, Qarabağ muğam məktəbinin yetirmələri, Xalq xanəndələri, Mütəllib Mütəllibov, Ağabala Abdullayev. Dünyasını dəyişmiş bu, böyük sənətkarların hər birinə Allah, rəhmət eləsin, məkanları cənnət olsun. Hazır ki, müasir səsler içərisində Xalq artistləri, Niyaməddin Musayev, Alim Qasimov, Məmmədbağır Bağırzadə, Samir Cəfərov, Rəyza Ayyan, Əməkdar artist Ehtiram Hüseynov, gənc müğənni Mirləhm Mirləhmov. Tanrının sevrəkədən yaratmış olduğu bu, seçilən ecəzkar çalarlı, səslərin hər birinin ayrı - ayrılıqda öz rəngi və öz təsir dairəsi var. Bəzən deyirlər ki, hər səsin öz rəngi var. Əgər biz, Ağabala Abdullayevin səs rəngini test edəsi olsaq, bu səsin hansı rəngdən olduğunu belə müəyyən edərdik. " Məxməri və qızılı " rəng. Çünki, bu səs, məxmər kimi qəlbləri oxşayan, insan ruhuna sakitlik gətirən - qızıl qədr parlaq, qiymətli və mələhətli, şirin səsdür.

Salondakı soydaşlarımız arasında tanınmış musiqiçi, əslən cənubi Azərbaycanlı olan mərhum, qarmon ifaçısı Rəhman Əsədullahi, Almaniyadan bizi görmək üçün Kopenhagena gəlmişdi. O, " Zəbul - Segah "ın təsiri altında başını əlləri arasına alıb ağlayırdı. Həmçinin digər soydaşlarımız da kədərli şəkildə göz yaşları töküürdülər. " Azərbaycan cəmiyyəti " nin sədri İsmayıl Cəlilli bizim heyətə yaxınlaşdı və hər birimizlə bir - bir qucaqlaşdı görüşdü. Mən ona sual verdim.

Siz, Ağabala Abdullayevin fanatısınız ?..

O, dedi ki, " Ağabala, mən, fanat sözünün nəməne olduğunu bilmirəm. Ancaq, onu dəyə bilərəm ki, bizim cənubi Azərbaycanda yaşayan cammatımız gecələr yuxuya getməzdən əvvəl, Ağabala Abdullayevin " Zəbul - Segahı " nı dinləyə - dinləyə üzünü quzey Azərbaycana çevirib yuxuya gedirlər."

- Rəhman Əsədullahi : - " Ağabala, böyük şairlərimiz, Məhəmməd Hüseyn Şəhriyar və Məmməd Araz yaradıcılığı biz, azərbaycanlıların bir millət olaraq milli şüurunun formalaşmasına necə təsir edərsə, Ağabala Abdullayevin " Zəbul Segah " ı və mahnıları milli ruhumuza - milli birliyimizə onun qədər təsir göstərir. "

- Var olsun xalqımız !

- Var olsun xalqımızın zəngin və dəyərli mədəniyyəti !

- Ağabala, biz güneylilər, quzey

Azərbaycanımızla fəxr edirik. Bütün ümüdlərimizi sizə bağlamışıq.

Dəyə, güneyli qardaşlarımız. Söhbətə davam edirdilər.

- Ağabala, biz güneylilərə baxanda, Allaha şükürlər olsun ki, sizdə, quzey Azərbaycanda çox şey şükürlənəlidir.

- Biz, tiokratik - totalitar rejiminin üzündən Vətənimizdən, elimizdən - obamızdan didərgin düşmüşük. Bu gün on minlərlə Azərbaycanlı, molla rejiminin təzyiqləri və ədalətsizliyi üzündən Danimarkaya pənah gətirib, burada məskunlaşıb.

- Mən, dedim ki, darıxmayın inşəallah, yaxın zamanlarda haqq - ədalət öz yerini tutacaq. İndi mən sizə bir şad xəbər verəcəm.

- Sevimli xanəndə Ağabala Abdullayevin oğlu, mənim yaxın dostum, Nizami Abdullayev bu gün burada bizim yanımadır.

- Ağabala, nə xoş xəbər, nə xoşbəxtlik ki, ustad sənətkarın oğlu buradadır. Onu bizimlə tanış etsəniz biz çox xoşbəxt olarıq.

Xalq xanəndəsi Ağabala Abdullayevin oğlu Nizami Abdullayev Danimarkada keçirilən " Azərbaycan günləri " rəsmi dövlət tədbirinin mədəni proqramlarını təşkil edən, Füzuli rayon Mədəniyyət evinin " Qarabağ Ocağı " xalq folklor kollektivinin qurucularındandır. O, həm də, Ağabala Abdullayev muğam ifaçılığı məktəbinin layiqli davamçısıdır. Nizami uşaqlıq və yeniyetmə illərindən atası Ağabaladan ustad dərsləri alıb. O, Füzuli rayonunda, ədəbi - mədəni mühitin yaranmasında, inkişafında, formalaşmasında və ölkəmizdə musiqi sənətinin zənginləşməsində göstərdiyi xidmətlərə görə, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti adına layiq görülüb.

(ardı var)